

FÅ SUNDE PLANTER med hjem fra plantebutikken

En ny plantesæson står for døren. Vælg de bedste planter til din have, og få mest mulig haveglæde for pengene.

TEKST OG FOTO: MAGNUS GAMMELGAARD, GARTNERITEKNIKER

Efteråret er den gode plantesæson. Jordtemperaturen er høj og har en tilpas fugtighed. Det sikrer en god etablering og et godt udgangspunkt til at gå vinteren i møde. Især for stedsegrønne nåletræer og bladplanter er september en perfekt plantetid. De skal helst nå at have godt fat for at klare den kolde tid.

Tidligere kørte man på planteskolen

for at gøre sine indkøb. I dag bugner dagligvarebutikker, supermarkeder og tankstationer med planter til haven. Er du magelig, kan du endog sidde derhjemme og bestille over nettet. Planteloppemarkeder er populære steder, hvor man kan støde på specielle planter, der ikke føres i butikkerne – se blandt andet under Arrangementer på Haveselskabets hjemmeside.

Det kan være rigtig fornuftigt at udnytte den faglige ekspertise, der normalt er at finde hos planteskolerne eller gartneren i plantecentrene, men du kan sagtens finde gode planter andre steder ved at bruge din sunde fornuft.

Plantesygdomme og skadedyr
Tidligere var alle plantecentre pålagt en tvungen kontrol for planteskadegørere. I

dag er denne kontrol frivillig, men nogle plantecentre har valgt at bibeholde den, og det er bestemt en kvalitet. Alle planter bliver kontrolleret hos producenten eller ved import.

Planter må ikke indeholde plante-skadegørere i "væsentligt omfang". Lidt bladlus og andre meget almindelige skadedyr kan man godt acceptere, for de kommer jo flyvende til alligevel. Værre er det for eksempel med snegleæg hos pottede planter. De kan findes både under bunden og inden i potten. Spørg eventuelt, om du må trække potten af for at tjekke, om den indeholder æg. Snegleæggen ses som hvide eller gennemsigtige, runde kugler; er kuglerne brunlige eller gullige, er det gødningspiller, som mange forveksler med æg. På citrus træer og andre tropiske og subtropiske planter til for eksempel orangeriet er det en god idé at kigge nøje efter skjoldlus. Planter med svampesygdomme på blade og stængler bør så vidt muligt undgås.

Barrodsplanter

Forskellige hækplanter, træer og buske sælges uden jord som såkaldte barrodsplanter. Her er det vigtigt, at opbevaringen helt fra producenten til dig har fundet sted under optimale forhold, hvilket blandt andet vil sige, at rødderne ikke på noget tidspunkt har været udsat for udtørring. Det kan man ikke selv kontrollere – det handler om tillid. Opbevares planterne i kølerum på salgsstedet, eller har du mulighed for at bestille dine planter til en bestemt dato, er det gode

tegn. Bestilling på nettet fungerer som regel også fint. De fleste har efterhånden lært at håndtere planter på denne måde.

Køber du hækplanter, skal du gå efter kraftige planter med en god forgrening. Lad være at spare. Du skal se på hækken i mange år. Frugttræer, der skal yde mest muligt, skal have en gennemgående hovedstamme med gode sidegrene. Ønsker du i stedet et smukt frugt- eller prydt træ, skal det være formet med en god forgrening.

Planter med rodklump

Stedsegrønne træer og buske sælges undertiden med en rodklump, som består af rødder og jord fra det oprindelige voksested. Disse planter har ofte været rodbeskåret og omplantet flere gange i planteskolen. Derfor har de rødder tæt omkring stammen, der gør dem i stand til at fastholde jorden. Ofte er der bundet et net eller et stykke jutelærred omkring rodklumpen – dette lærred skal i øvrigt løsnes, når planten er placeret i plantehullet.

Planter med rodklump må ikke være udsat for udtørring.

Kunstig klump

I fagsproget kan man støde på betegnelsen "kunstig klump". Det dækker over, at man efter optagningen i marken har fremstillet en rodklump med jord, der ikke stammer fra voksestedet. Man kan mærke, at jorden er løs, og rødderne ikke har etableret sig – der er tale om et dårligt produkt. Bedre bliver det ikke af,

at man putter dem i potte lige før salg. Det er nemt at kontrollere, om det er en kunstig klump: Fjern potten, og se, om jorden falder af rødderne.

Planter i potter

Planter i potter er populære og kan i princippet plantes hele året, når blot de vandes i tørre perioder. De er nemme at håndtere både på salgsstedet og hjemme i haven.

Planter i potter skal have synlige rødder, der løber langs ydersiden af rodklumpen. Det er tegn på, at planten er etableret godt og er klar til at blive plantet ud på sit blivende voksested.

Hvide rødder på ydersiden af potteklumpen indikerer, at rødderne er aktive og ikke er døde på grund af udtørring eller overvanding. Potten skal have en størrelse, der svarer til planten, og rødderne skal have gennemvokset jorden og være jævnt fordelt i potten. Hvis rod-mængden er for lille, får planten vanskeligt ved at etablere sig på blivestedet.

I potteplantekategorien finder vi alle mulige og umulige emballeringsformer, for eksempel roser, stauder og slyngplanter præsenteret i farvestrålende, kunstfærdige papæsker, der dårligt tillader lystilgang.

Værre bliver det, hvis de anbringes i alt for varme og mørke butikslokaler. Resultatet er lange, ranglede stængler og lyse blade. Lad disse planter stå!

Tips til indkøb af:

Barrodsplanter

Barrodsplanter må ikke have tørre rødder. Køb barrodsplanter på salgssteder, du har tillid til, og som kan dokumentere gode opbevaringsforhold. Bestillingsvarer sikrer, at du får planter leveret hurtigst muligt fra producenten, hvilket minimerer risikoen for udtørring. Vælg kraftige planter med god forgrening. Barrodsplanter er fri for snegleæg.

Planter med rodklump

Rodklumpen skal være fast og intakt og have et rimeligt volumen i forhold til plantens størrelse.

Klumpen må ikke ændre form, når man løfter den. Rødderne skal være godt forgrenede, hvilket indikerer, at planten har været omplantet i planteskolen.

Planter i potter

Fjern potten, og kig efter lyse rødder med hvide rodspidser på ydersiden af potteklumpen. Tjek også

for de kridhvide eller mælkeagtigt gennemsigtige snegleæg. Vælg planter, hvor top og rod er i et rimeligt forhold. Undgå planter i uegnede emballeringsformer, fx hvor lyset ikke kan trænge igennem. Undgå planter, som sælges i mørke og varme butikslokaler.

